

AKTYWNA SZKOŁA Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

ALBUM WŁĄCZ (EKO)ZMIANĘ

ALBUM WŁĄCZ **(EKO)ZMIANĘ**

Bądź zmianą, którą pragniesz ujrzeć w świecie

[M. Gandhi]

Zespół Stowarzyszenia Wspólnota Bona Fide:

Radosław Zywert

Małgorzata Sajkiewicz

Dagmara Żarkowska-Terech

Korekta: Justyna Brylewska

Grafik: Sylwia Andrys

Poznań 2023

Album powstał w ramach projektu finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny

Projekt realizowany pod patronatem honorowym następujących instytucji:

Wojewoda Wielkopolski Michał Zieliński

Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

Polski Alarm Smogowy

Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa

Bądź z nami w kontakcie!

STOWARZYSZENIE WSPÓLNOTA BONA FIDE

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

E-mail: biuro@swbf.org.pl

Strona www: swbf.org.pl

Zapraszamy do współpracy!

SPIS TREŚCI

1. O PROJEKCIE „AKTYWNA SZKOŁA Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ”	4
2. DOBRE PRAKTYKI ZREALIZOWANE PRZEZ SZKOŁY – UCZESTNIKÓW PROJEKTU	7
Szkoła Podstawowa im. Mistrzów Sportu w Sarbi.....	7
Szkoła Podstawowa nr 10 im. Marii Konopnickiej w Kaliszu.....	10
Szkoła Podstawowa w Łopuchowie.....	12
Szkoła Podstawowa nr 63 im. K. Zakrzewskiego w Poznaniu.....	14
Szkoła Podstawowa im. A. Wodiczki w Rogalinku.....	16
Szkoła Podstawowa w Dubinie.....	19
Szkoła Podstawowa im. A. Cieszkowskiego w Kicinie.....	21
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Krzyżu Wielkopolskim.....	23
Szkoła Podstawowa nr 1 w Mosinie.....	25
Szkoła Podstawowa nr 82 im. Kornela Makuszyńskiego w Poznaniu.....	27
Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Michała Drzymały w Brzostowie.....	28
Zespół Szkół Mechanicznych im. Komisji Edukacji Narodowej w Poznaniu.....	31
Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika w Koninie.....	33
Zespół Szkół Przyrodniczych w Poznaniu.....	35
Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. Piotra Potworowskiego w Poznaniu.....	37
3. JAK ŻYĆ BARDZIEJ EKOLOGICZNIE?	38
4. KLIMATYCZNE KALENDARIUM	43
5. POLECAJKI. CO WARTO CZYTAĆ I OBSERWOWAĆ, BY POZOSTAĆ W EKO(O) BIEGU?	48
Podcasty.....	48
Blogi, strony www.	48
Profile na Instagramie.....	49
6. NOTATNIK	50

1. O PROJEKCIE „AKTYWNA SZKOŁA Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ”

Bądź zmianą, którą pragniesz ujrzeć w świecie
[M. Gandhi]

Projekt „Aktywna szkoła z klimatem i zdrową atmosferą”, realizowany w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy (Active Citizens Fund – National) i finansowany ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego (tzw. Funduszy norweskich i Funduszy EOG) 2014–2021, przez Stowarzyszenie Wspólnota Bona Fide z Poznania, był odpowiedzią na potrzebę angażowania społeczności szkolnych w działania dotyczące ochrony powietrza i przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym. Niewielka ilość miejsca oraz czasu poświęcone tym zagadnieniom w obecnych podstawach programowych i programach nauczania polskich szkół, konieczność przekazywania rzetelnej i popartej badaniami naukowymi wiedzy oraz wpływ zmiany klimatu i zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie nasze i młodego pokolenia – to najważniejsze przesłanki, które legły u podstaw napisania oraz realizacji niniejszego Projektu. Wsparcie oferowane w ramach Projektu było bezpłatne.

Termin realizacji:

1 grudnia 2021 – 30 września 2023 r.

Grupa odbiorców:

Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe
z województwa wielkopolskiego

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

CELE PROJEKTU:

- ▶ zwiększenie zainteresowania tematyką ochrony środowiska wśród społeczności szkolnych i samorządowych;
- ▶ przekazanie uczennicom, uczniom, nauczycielkom i nauczycielom z 15 szkół (8 podstawowych i 7 ponadpodstawowych) wiedzy na temat smogu oraz zachodzących na naszej planecie zmian klimatycznych;
- ▶ pogłębienie wiedzy i rozwijanie świadomości w zakresie jakości powietrza i ograniczania smogu oraz postępujących zmian klimatycznych;
- ▶ upowszechnienie wiedzy i dobrych praktyk wspierających postawy proklimatyczne i proobywatelskie przez m.in. realizację działań aktywizujących w szkołach;
- ▶ monitoring budynków szkół pod kątem efektywności energetycznej, ochrony powietrza oraz możliwości montażu instalacji fotowoltaicznej i wykorzystania retencji wody deszczowej.

ZREALIZOWANE DZIAŁANIA:

- ▶ 16 lekcji dla uczennic/uczniów dla każdej ze szkół (w tym po 2 lekcje o smogu i o zmianach klimatu);
- ▶ 2 szkolenia 1-dniowe dla kadry szkół z zakresu smogu i zmian klimatu oraz sposobów nauczania o tych zagadnieniach;
- ▶ działania aktywizujące przez reprezentacje danej szkoły (uczennice/uczniowie, nauczycielki/nauczyciele, rodzice), które pozwolą im przełożyć zdobytą wiedzę o smogu i zmianach klimatu na działania praktyczne;
- ▶ wydanie publikacji pt. „Włącz (eko)zmianę”, prezentującej inicjatywę, działania zrealizowane przez uczennice/uczniów i społeczności szkolne;
- ▶ monitoring budynków szkół i opracowanie audytu energetycznego oraz rekomendacji (w obszarach: efektywność energetyczna, fotowoltaika, retencja wody deszczowej), które umożliwią szkołom i organowi prowadzącemu podjąć starania o realizację wskazanych w nich inwestycji.
- ▶ na potrzeby projektu i prowadzenia działań informacyjno-promocyjno-komunikacyjnych Stowarzyszenia utworzyliśmy profil projektu w mediach społecznościowych.

KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z UCZESTNICTWA W PROJEKCIE:

- ▶ przekazanie uczennicom i uczniom w przystępny sposób niezbędnej wiedzy w temacie smogu i zmian klimatu;
- ▶ kształtowanie wśród uczennic i uczniów aktywnych postaw obywatelskich oraz umiejętności prezentowania i propagowania wiedzy w obszarze zmian klimatu oraz smogu w lokalnej społeczności;
- ▶ ugruntowanie przez nauczycielki i nauczycieli swojej dotychczasowej wiedzy o smogu i klimacie oraz poszerzenie listy narzędzi i metod nauczania uczennic i uczniów;
- ▶ bezpłatny audyt energetyczny dla szkoły oraz opracowanie rekomendacji w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej budynku szkoły;
- ▶ bezpłatne zbadanie potencjału szkoły pod kątem montażu fotowoltaiki oraz wykorzystania retencji wody opadowej;
- ▶ promocja szkoły w Albumie pt. „WŁĄCZ (EKO)ZMIANĘ”.

Szanowni Państwo,

dziękujemy za wspólną drogę, współpracę i możliwość dzielenia się wiedzą w obszarze zmiany klimatu i smogu. Każda z usłyszanych historii była również dla nas lekcją i inspiracją. Cieszy nas Wasza postawa i determinacja w dążeniu do wyznaczonych celów.

Jesteśmy przekonani, że każde „zielone” działanie pozytywnie wpływające na środowisko, relacje z otoczeniem, przyczynia się do większej zmiany.

Zmiana klimatu dzieje się tu i teraz.

Nie rezygnujcie z działań prospołecznych i proekologicznych.

**WŁĄCZAJCIE (EKO) ZMIANY
W SWOIM NAJBLIŻSZYM OTOCZENIU.**

**BĄDŹCIE BLISKO NATURY.
BĄDŹCIE ODWAŻNI I KONSEKWENTNI.**

**Zespół Stowarzyszenia
Wspólnota Bona Fide**

2. DOBRE PRAKTYKI ZREALIZOWANE PRZEZ SZKOŁY – UCZESTNIKÓW PROJEKTU

Szkoła Podstawowa im. Mistrzów Sportu w Sarbi

Opiekun: Gabriela Majak-Fryska

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENI: SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

„Stop. Smog. Jak poprawić jakość powietrza w gminie Czarnków? Fakty, mity i rozwiązania”.

Była to międzypokoleniowa rozmowa i próba wspólnego poszukania najlepszego rozwiązania omawianego problemu. Teza, wokół której zbudowano argumentację, brzmiała: Stan jakości powietrza w gminie Czarnków wymaga monitorowania i poprawy w celu dbałości o zdrowie mieszkańców. Konieczność transformacji energetycznej.

UCZENNICE I UCZNIOWIE SFORMUŁOWALI NASTĘPUJĄCE CELE:

- ▶ Monitorowanie stanu jakości powietrza i poprawa jakości powietrza w gminie Czarnków.
- ▶ Wymiana kopciuchów, w tym pieca w szkole na nowszej generacji, spełniające normy emisji.
- ▶ Zainstalowanie paneli fotowoltaicznych z magazynami energii na budynkach należących do gminy Czarnków, np. na budynkach szkół i przedszkoli, Urzędu Gminy.
- ▶ Wybudowanie ścieżki rowerowej w Sarbi, tak by dzieci mogły bezpiecznie poruszać się rowerami w swojej miejscowości, np. w drodze do i ze szkoły.
- ▶ Zazielenianie terenów niezagospodarowanych, dbanie o lasy, zakładanie łąk kwietnych, powstrzymywanie tak powszechnej betonozy.
- ▶ Opracowanie strategii sprawiedliwej transformacji dla naszego regionu – bezpieczeństwo energetyczne, czyste źródła energii z OZE, edukacja i innowacyjność, miejsca pracy, dbałość o stan zdrowia mieszkańców, dbałość o stan środowiska naturalnego.

Podczas debaty zostały wypracowane wnioski w formie postulatów antysmogowych i proklimatycznych, które zostały przekazane organowi prowadzącemu.

STWORZYLIŚMY KODEKS Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI:

- ▶ Montaż mierników jakości powietrza w miejscowościach i prowadzenie monitoringu jakości powietrza na terenie każdego sołectwa gminy Czarnków.
- ▶ Kompleksowe termomodernizacje budynków wraz z montażem odnawialnych źródeł energii.
- ▶ Instalowanie paneli fotowoltaicznych należących budynków należących do gminy Czarnków.
- ▶ Budowa ścieżki rowerowej w Sarbi, by dzieci i mieszkańcy mogli bezpiecznie poruszać się rowerami w swojej miejscowości.
- ▶ Zalesianie terenów niezagospodarowanych.
- ▶ Więcej terenów zielonych.
- ▶ Ochrona lasów.
- ▶ Organizowanie akcji sadzenia lasu we współpracy z Nadleśnictwem Sarbia.
- ▶ Promowanie wiedzy wśród szkół w gminie, w powiecie poprzez m.in. konkurs plastyczny na temat smogu i zmian klimatu.
- ▶ Wymiana kopciucha w budynku naszej szkoły i zamontowanie instalacji fotowoltaicznej, magazynu energii.
- ▶ Wypracowanie strategii sprawiedliwej transformacji energetycznej.
- ▶ Odchodzenie od paliw kopalnych na rzecz OZE.
- ▶ Wsparcie w walce z wykluczeniem komunikacyjnym mieszkańców gminy Czarnków.
- ▶ Poszukiwanie rozwiązań nie tylko lokalnie, ale przez posłów z naszego regionu również globalnie w Polsce.

NA WYRÓŻNIENIE ZASŁUGUJĄ EFEKTY DZIAŁAŃ, KTÓRE ZOSTAŁY JUŻ PODJĘTE PRZESZ SZKOŁĘ W TRAKCIE REALIZACJI PROJEKTU „AKTYWNA SZKOŁA” M.IN.:

- ▶ Przekazanie Szkole Podstawowej w Sarbi miernika jakości powietrza przez Wójta Gminy Czarnków.
- ▶ Planowanie wykonania ścieżki rowerowej na odcinku Sarbia – Osiedle Kociołki.
- ▶ Udział uczniów w akcji sadzenia lasu „Drzewa dla Ziemi”, zorganizowanej przy współpracy z Nadleśnictwem Sarbia.
- ▶ Zorganizowanie konkursu plastycznego „SMOG nie jest OK” o zasięgu powiatowym.
- ▶ Udział uczniów, nauczycieli i rodziców w akcji „Zielono nam”, polegającej na two-

rzeniu łąki kwietnej oraz sadzeniu drzew wokół szkoły.

- ▶ Nawiązanie współpracy z Inwestor Windpower Poland Sp. z o.o. – p. Andreas Jesse.

ZREALIZOWALIŚMY TRZY DODATKOWE DZIAŁANIA:

- ▶ **Udział w sesji Rady Gminy i przedstawienie postulatów środowiska szkolnego w obszarze ochrony środowiska:**

Wystąpienie uczniów podczas sesji było okazją do podziękowania panu Wójtowi za spełnienie pierwszego postulatu, jakim było wyposażenie Szkoły Podstawowej w Sarbi w miernik jakości powietrza. Dowiedzieliśmy się również, że prowadzone są prace nad projektem stworzenia ścieżki rowerowej w Sarbi.

- ▶ **Powiatowy Konkurs Plastyczny „SMOG nie jest OK”:**

Honorowy patronat nad konkursem objął starosta powiatu czarnkowsko-trzanieckiego p. Feliks Łaszcz. Celem konkursu było szerzenie wiedzy na temat negatywnych skutków smogu w środowisku lokalnym, a także kształtowanie u uczniów szkół podstawowych z powiatu czarnkowsko-trzanieckiego postaw proekologicznych w zakresie ochrony czystości powietrza i zachęcanie do podejmowania działań służących minimalizowaniu zjawiska smogu. Nadesłano pięćdziesiąt prac.

- ▶ **Drzewa dla Ziemi:**

W kwietniu wzięliśmy udział w akcji sadzenia lasu, która została zorganizowana przy współpracy z Nadleśnictwem Sarbia. Na terenie Leśnictwa Gębice posadziliśmy ok. 1500 młodych drzew.

***Tu nie chodzi o ratowanie naszej planety.
Chodzi o ratowanie nas samych
[David Attenborough]***

Szkoła Podstawowa nr 10 im. Marii Konopnickiej w Kaliszu

Opiekun: Maciej Głowacki

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENI: SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

Debatę ekologiczną w formule oksfordzkiej zorganizowaliśmy w oparciu o dokładnie przygotowany i zaplanowany scenariusz. Dwie szkolne drużyny: „opozycji” i „propozycji” pod przewodnictwem marszałka debaty przedstawiały swoje argumenty na poparcie/negację postawionych tez:

- ▶ Każdy może zapobiegać smogowi,
- ▶ Każdy może zapobiegać ociepleniu klimatu.

Aktywny udział w debacie wzięły także ekspert w dziedzinie ekologii i zmian klimatu – prof. Roman Zarzycki z Katedry Inżynierii Środowiska Akademii Kaliskiej i wykładowca Wydziału Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska Politechniki Łódzkiej. W trakcie dyskusji i sporów przedstawiał on najnowsze dane naukowe i dzielił się aktualną wiedzą w zakresie smogu, globalnego ocieplenia i lokalnych inicjatyw proekologicznych. W debacie podnosiliśmy także tematy lokalne – przedstawiciel miasta Kalisza p. Paweł Bąkowicz prezentował działania i inwestycje antysmogowe i proklimatyczne podejmowane przez miasto Kalisz.

OPRACOWALIŚMY KODEKS Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI:

Kodeks z postulatami powstał w efekcie wystąpienia w ramach debaty ekologicznej traktującej o inwestycjach i działaniach proklimatycznych podejmowanych przez miasto Kalisz. Zestawiono je z rozwiązaniami praktykowanymi w innych krajach europejskich i potrzebami miasta w tym zakresie. Oto nasze postulaty:

- ▶ Kontynuować działania związane z wymianą nieefektywnych kotłów i niesprawnych źródeł ciepła w budynkach jedno- i wielorodzinnych oraz dofinansowywać montaż odnawialnych źródeł energii, a także prowadzić działalność kontrolną pod kątem nielegalnego spalania odpadów.
- ▶ Poszukiwać dodatkowych zewnętrznych źródeł finansowania wszelkich programów rozwoju energetyki opartej o OZE, jak np. Program „Czyste Powietrze”.
- ▶ Organizować kampanie edukacyjno-informacyjne podnoszące poziom zainteresowania społecznego zagadnieniami związanymi ze smogiem, zmianami klimatu, niską emisją i OZE poprzez publikacje w lokalnych mediach, organizowanie konkursów, festynów oraz spotkań z ekspertami.
- ▶ Mobilizować lokalne media do poświęcenia większej uwagi problemom ochrony

środowiska poprzez planowanie stałych rubryk czy wiadomości ekologicznych. Rozważyć możliwość wydawania np. miejskiej gazety ekologicznej.

- ▶ Rozpocząć proces poprawy efektywności energetycznej szkół, szpitali, urzędów i innych instytucji użyteczności publicznej poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych, magazynów energii, wymianę przestarzałej stolarki okiennej czy docieplenie budynków.
- ▶ Angażować organizacje młodzieżowe, stowarzyszenia, Kościoły i związki wyznaniowe do propagowania wśród społeczeństwa postaw proklimatycznych, przekazywania fachowej wiedzy i ważnych komunikatów.
- ▶ Publikować w Biuletynie Informacji Publicznej wszelkie raporty, opinie, stanowiska lub inne dokumenty przedstawiające bieżącą wiedzę o stanie środowiska przyrodniczego i plany działań proklimatycznych.
- ▶ Rozpocząć inwestycje budowania w mieście stacji ładowania aut elektrycznych.
- ▶ Kontynuować wymianę taboru Kaliskich Linii Autobusowych na pojazdy z napędem hybrydowym i elektrycznym.
- ▶ Zainstalować na dużych osiedlach mieszkaniowych ekosłupki informujące na bieżąco mieszkańców o aktualnym stężeniu dwutlenku siarki, ozonu, pyłów zawieszonych, dwutlenku węgla czy dwutlenku azotu.

ZREALIZOWALIŚMY DWA DODATKOWE DZIAŁANIA:

- ▶ **Wideospot propagujący sposoby oszczędzania energii jako formę przeciwdziałania smogowi i globalnemu ociepleniu:**

Tematem przewodnim nagrania było przedstawienie sposobów oszczędzania na co dzień. Osoby, które potrafią racjonalnie oszczędzać energię, są „Mistrzami energii”, czyli osobami, które świadomie i w sposób przemyślany przeciwdziałają smogowi i globalnemu ociepleniu. Dzięki realizacji spotu wzrósł stopień świadomości ekologicznej wśród uczniów. **Link do wideospotu pt. MISTRZOWIE ENERGII SP10 KALISZ 2023 r.:** <https://youtu.be/fZZAva7SjJM>

- ▶ **Ekologiczny szkolny konkurs plastyczny:**

Celem konkursu było propagowanie postaw proklimatycznych i antysmogowych wśród uczennic, uczniów i nauczycielek/nauczycieli. Wykonane prace były eksponowane podczas Szkolnej Debaty Ekologicznej oraz w galerii w szkole.

Nawet najmniejsze działania czy zmiana codziennych nawyków jest cennym gestem, by chronić środowisko Ziemi i wpływać na zatrzymanie zmian klimatu
[Anonim]

Szkoła Podstawowa w Łopuchowie

Opiekun: Katarzyna Woroch

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENI: SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

Deбата pt. „Wpływ smogu na nasze środowisko” została zorganizowana z udziałem licznej reprezentacji uczniów szkół z gminy Murowana Goślina i zaproszonych gości, reprezentujących instytucje związane z ochroną środowiska i służby porządkowe. Podczas debaty zwrócono uwagę na problemy dotyczące smogu w lokalnym środowisku. Wśród nich wymieniono m.in. brak wiedzy mieszkańców na temat właściwej segregacji odpadów, brak świadomości w zakresie spalania śmieci i właściwego użytkowania pieców grzewczych. Po debacie odbyły się zajęcia praktyczne, podczas których uczestnicy spotkania mogli m.in. zobaczyć, w jaki sposób pobiera się próbki z palenisk i jak bada się wilgotność drewna.

Spotkanie tak bardzo spodobało się uczestnikom, że planowana jest organizacja corocznych debat poświęconym ekologii i ochronie środowiska z udziałem uczniów i pracowników urzędu.

OPRACOWALIŚMY KODEKS Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI: Kodeks powstał w ramach pracy Koła Ekologicznego funkcjonującego w szkole. Problem smogu jest coraz poważniejszy, dlatego postanowiliśmy działać, zaczynając od środowiska lokalnego, a kodeks z postulatami jest pierwszym krokiem do zmian.

Brzmia one następująco:

- ▶ Zakup do każdej klasy dodatkowych pojemników na odpady zmieszane.
- ▶ Wprowadzenie dla każdej klasy obowiązkowej lekcji ekologii raz w miesiącu.
- ▶ Podjęcie rozmów z przedstawicielami gminy Murowana Goślina, od której stowarzyszenie wynajmuje budynek szkolny, na temat inwestycji w ekologiczne źródło ciepła.
- ▶ Ustalenie z dyrektorem szkoły oraz przedstawicielami gminy terminu montażu instalacji fotowoltaicznej.
- ▶ Promowanie i zachęcanie uczniów do brania udziału w zalesianiu terenów naszej gminy.
- ▶ Organizowanie w naszej szkole raz w roku debaty ekologicznej.
- ▶ Wprowadzenie obowiązku kontrolowania bieżącej i prognozowanej jakości powietrza w szkole.

ZREALIZOWALIŚMY DWA DODATKOWE DZIAŁANIA:**► Szkolny konkurs ekologiczny Eko-moda:**

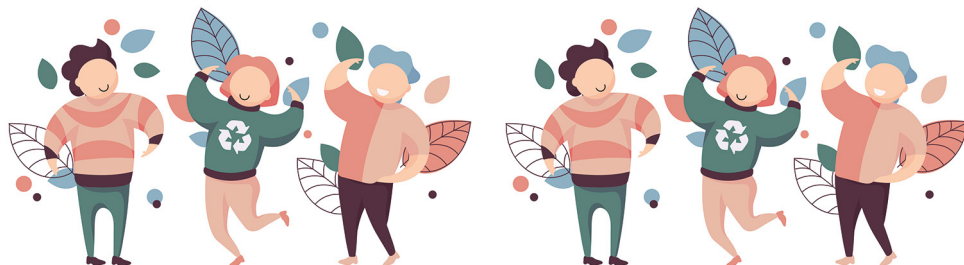
Zadaniem uczestników konkursu było własnoręczne wykonanie stroju z odpadów recyklingowych. Wśród zaprojektowanych strojów pojawiły się sukienki wieczorowe, koktajlowe, stroje sportowe oraz wiele dodatków do ekologicznych „stylówek”, np. biżuteria i torebki. Wszystko było wykonane z papieru, kartonów, folii, wydruśzek po jajkach oraz innych materiałów. Celem konkursu było zwrócenie uwagi na konieczność ograniczenia produkcji śmieci i używania przedmiotów wielorazowego użytku.

► Ekologiczny pochód antysmogowy:

Zorganizowaliśmy pochód antysmogowy pod hasłem: STOP SMOGOWI, który przeszedł przez miejscowość Łopuchowo. Uczniowie chcieli w ten sposób zwrócić uwagę na problem zanieczyszczenia środowiska. Na znak protestu w tym dniu strój ucznia oraz pozostałych uczestników był w kolorze zielonym. Przygotowane zostały transparenty, na których widniały krótkie ekologiczne hasła: „Środowisko ponad wszystko”, „Śmieci segregujesz, Ziemię ratujesz”, „Chcesz planetę uratować, zacznij śmieci segregować”, „Ratując Ziemię, ratujesz siebie”, „Nie pal śmieci, ratuj dzieci”. Zwieńczeniem tego działania było wspólne sprzątnięcie boiska szkolnego i terenu przy budynku szkoły.

Dzika przyroda jest nam potrzebna bez względu na to, czy kiedykolwiek odwiedzamy naturalne rejony świata, czy też nie. Potrzebna jest nam jako miejsce ucieczki, choć może nigdy nie odczujemy potrzeby wyjazdu...

Świadomość możliwości ucieczki jest nam potrzebna tak samo jak nadzieja
[Edward Abbey]

Szkoła Podstawowa nr 63 im. K. Zakrzewskiego w Poznaniu

Opiekun: Agnieszka Jelińska-Hok

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENI: SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

„1. Ekodebata w Ksawerku – SMOG STOP” była poświęcona tematowi smogu. Jej tło stanowiły tryptyki wernisażowe, na których zawisła część transparentów stworzonych na przemarsz antysmogowy, a przede wszystkim prace konkursowe Konkursu Plastycznego „Dbaj o klimat”. Uczniowie wykazali się bardzo dużym zaangażowaniem, zainteresowaniem tematem, wspaniałym przygotowaniem do debaty oraz wiedzą zdobytą w dużej mierze w czasie zajęć przeprowadzonych w ramach projektu. Celem debaty było pogłębienie wiedzy uczniów w obszarze smogu, pokazanie im, że dorośli w temacie smogu różnią się nieco spojrzeniami i najważniejsze jest znaleźć wspólny język, płaszczyznę, na której będziemy razem działać ponad wszelkimi podziałami. Teżą stało się hasło z jednej z prac konkursowych uczniów „Smog zabija”. Debata miała odpowiedzieć na pytania dotyczące smogu jako zjawiska, powodów jego powstawania, sposobów jego mierzenia oraz regulacji prawnych związanych z walką o czyste powietrze wokół nas. Sukcesem naszej debaty było przede wszystkim uświadomienie i uwrażliwienie uczniów na temat jakości powietrza, którym oddechamy, oraz jego wpływu na nasze zdrowie. Dodatkowo niewątpliwym sukcesem jest uświadomienie zagrożeń długofalowych oraz przekonanie uczniów, że drobnymi działaniami możemy dokonywać dużych zmian, a co najważniejsze, że tych zmian mogą dokonywać również oni, pomimo młodego wieku.

STWORZYLIŚMY KODEKS Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI:

Uczniowie Koła Ekologicznego wraz z nauczycielem stworzyli kodeks antysmogowy w postaci wielkoformatowego plakatu. Został on zaprezentowany podczas „1. Ekodebaty w Ksawerku – SMOG STOP”. Obecnie jest wystawiony w antyramie w widocznym miejscu naszej szkoły. Dodatkowo został przekazany do Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Poznania.

OTO NASZE POSTULATY:

- ▶ Nie pal śmieci. Nie bądź jak dzieci.
- ▶ Okaż kulturę, chroń naturę.
- ▶ Gdy o Ziemię dbasz, zdrowie masz.
- ▶ Montuj piece gazowe.
- ▶ Tyle zysku, ile odzysku.

- ▶ Środowisko ponad wszystko.
- ▶ Nie wycinaj drzew.
- ▶ Oszczędzaj wodę. Woda jest źródłem życia na Ziemi i wymaga specjalnego traktowania. W miarę możliwości staraj się oszczędzać wodę i unikaj zanieczyszczenia wody ściekami domowymi. Ziemia to twój raj, więc o niego dbaj.

ZREALIZOWALIŚMY TRZY DODATKOWE DZIAŁANIA:

▶ **Konkurs plastyczny pt. „Dbaj o klimat”:**

Konkurs „Dbaj o klimat” skierowano do uczniów klas 1–3. Celem było rozwijanie inwencji i ekspresji twórczej, kształtowanie kreatywności i spostrzegawczości, rozwijanie wyobraźni i umiejętności manualnych, zachęcanie do zapoznania z różnymi technikami plastycznymi, uświadomienie zagrożenia klimatyczne w lokalnym otoczeniu, troska o dobro planety dla przyszłych pokoleń oraz propagowanie postaw proekologicznych w codziennym życiu.

▶ **Przemarsz ekologiczny, aby zwrócić uwagę mieszkańców na problem smogu i zmiany klimatu:**

W przemarszu ekologicznym wzięli udział uczniowie klas od jeden do cztery. Jego otwarcie nastąpiło podczas Pokazu Mody Ekologicznej. Przemarsz miał na celu zwrócenie uwagi mieszkańców Starołęki na problem smogu oraz umożliwienie uczniom podjęcia aktywnego działania i osiągnięcia poczucia odpowiedzialności i sprawczości w tak ważnym temacie jak temat smogu. Uczniowie podjęli działania w swojej małej lokalnej społeczności.

▶ **Akcja sadzenia drzew:**

Rodzice uczniów w Poznaniu oraz sami uczniowie zostali zaproszeni do udziału w naszej szkolnej akcji „Krzak dla Ksawerka”. Akcja polegała na przyniesieniu do szkoły drzewek, krzewów, roślin zielonych, które zostały posadzone na nowo powstałej ścieżce ekologicznej „Klasa Pana Suma”, znajdującej się na terenie naszej placówki, oraz przed budynkiem szkoły, na jej dziedzińcu. Wspólne sadzenie drzew, krzewów przyczynia się do zwiększenia zalesienia i zadrzewienia oraz do zmniejszenia skutków zmian klimatu. Celem akcji była edukacja dla rozwoju zrównoważonego i podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatu na Ziemi poparte konkretnymi działaniami.

***Nadszedł czas, aby zrozumieć, że przyroda bez człowieka będzie istniała,
ale człowiek bez przyrody nie***

[Arystoteles]

Szkoła Podstawowa im. A. Wodniczki w Rogalinie

Opiekunowie: Kamila Ożańska, Paulina Kapitan

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENI: SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

W debacie wzięła udział klasa 7 i 8. Głównym celem debaty było poznanie argumentacji uczniów, co należy chronić bardziej w celu eliminowania zagrożenia w zmianie klimatu, mogącego zaistnieć wskutek obumierania ekosystemu starodrzewia dębów w okolicach Rogalinki.

UCZNIOWIE:

- ▶ dzielili się własnymi spostrzeżeniami; po wysłuchaniu dwóch stron debaty – mogli wyrazić swoje zdanie: czy ważniejsze jest, by chronić dęby podatne na działanie erozyjne larw kozioroga dębosza, czy chronić już samego owada, będącego pod ścisłą ochroną;
- ▶ poznali też nowe rozwiązania naukowców mówiące o tym, że można chronić odpowiednimi środkami ekologicznymi poszczególne dęby przed tym owadem w celu ich ratowania.

Ostatnim punktem debaty było swoiste opowiedzenie się uczestników debaty po stronie dębów albo kozioroga dębosza. Uczniowie w ogromnej większości opowiedzieli się za ratowaniem ekosystemu starodrzewia dębów szypułkowych w okolicach Rogalinki. Dla wielu uczestników debaty, obserwatorów było to pierwsze zetknięcie się z tym lokalnym problemem, który stanowi przedmiot badań naukowców zajmujących się ratowaniem starodrzewia dębów.

STWORZYLIŚMY KODEKS Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI. CELEM DZIAŁANIA BYŁO:

- ▶ zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców w zakresie szkodliwości działań człowieka na jakość powietrza i zmiany klimatyczne,
- ▶ wskazanie proekologicznych nawyków,
- ▶ zwrócenie uwagi władz gminy, że młodzi mieszkańcy dostrzegają potrzebę wprowadzenia działań ograniczających smog i zapobiegających ociepleniu klimatu.

Uczniowie klasy 3a wzięli udział w cyklu warsztatów o smogu i ociepleniu klimatu oraz w lekcji w oparciu o scenariusz Uniwersytetu Dzieci: „Dlaczego na Ziemi jest coraz cieplej?”. Dzieci z klasy 0a wzięły udział w zajęciach z cyklu „Czyste powietrze wokół nas”. Wykonały m.in. doświadczenie tłumaczące efekt cieplarniany, poznały źródła emisji CO₂ i dowiedziały się, jak emisja wpływa na ocieplenie klimatu, poznały

również źródła energii alternatywnej. Na lekcjach poprzez działania w grupie i własne doświadczenia uczniowie wraz z nauczycielem sformułowali postulaty antysmogowe skierowane do władz gminy i do mieszkańców.

DO BURMISTRZA GMINY MOSINA ZOSTAŁO SKIEROWANE PISMO Z NASTĘPUJĄCYMI POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI:

- ▶ Prowadzenie kampanii dla mieszkańców gmin na temat wymiany pieców, większe dotacje na panele fotowoltaiczne oraz na wymianę pieców węglowych na ekologiczne.
- ▶ Darmowa komunikacja miejska dla mieszkańców gminy, zmniejszająca liczbę pojazdów emitujących szkodliwe spaliny.
- ▶ Wybudowanie większej liczby ścieżek rowerowych.
- ▶ Darmowa wypożyczalnia rowerów, hulajnóg elektrycznych.
- ▶ Wycofanie ze sklepów torebek i rękawiczek foliowych.
- ▶ Organizowanie w szkołach, w świetlicach wiejskich, domach kultury targów rzeczy używanych.
- ▶ Przeznaczenie pieniędzy na zadrzewienie terenów miejskich i wiejskich.
- ▶ Uruchomienie tablic informacyjnych o smogu (zwłaszcza w miejscach często uczęszczanych i ogólnodostępnych, np. przystanki autobusowe).

POSTULATY SKIEROWANE DO MIESZKAŃCÓW:

- ▶ Niepotrzebne ubrania i jedzenie oddaj potrzebującym.
- ▶ Segreguj odpady.
- ▶ Ogrzewaj dom tylko dozwolonym opałem.
- ▶ Korzystaj z roweru i komunikacji miejskiej zamiast samochodu.
- ▶ Sadź krzewy, drzewa i kwiaty.
- ▶ Zbieraj deszczówkę do podlewania roślin.
- ▶ Zabieraj na zakupy torbę wielokrotnego użytku.
- ▶ Oszczędnie korzystaj z wody i energii elektrycznej.
- ▶ Rób przemyślane zakupy.
- ▶ Ogranicz spożywanie przetwarzanych i pakowanych w folie produktów.
- ▶ Zrezygnuj z plastikowych sztućców i naczyń.
- ▶ Kupuj opakowania biodegradowalne.

ZREALIZOWALIŚMY DWA DODATKOWE DZIAŁANIA:

▶ **Marsz dla Ziemi**

W przygotowanie marszu i przejście ulicami Rogalinka zaangażowanych było 200 osób. Celem naszej akcji było promowanie postawy proekologicznej wśród uczniów

i społeczności lokalnej Rogalinka, kształcenie nawyku ochrony przyrody i myślenia o przyszłości naszej planety.

Każda z klas miała do wykonania część zadania:

- klasy 0–3 – przygotowanie transparentów i gazetek tematycznych w salach i w holu;
 - klasy 4 – hasła: „Po co segregować śmieci?”, „Co możemy zrobić sami, co w naszych rodzinach, a co w naszej miejscowości?”, nielegalne wysypiska śmieci, odpady radioaktywne, śmietnik w oceanach;
 - klasa 5 – hasła: „Nie marnuj żywności i wody – zero waste”;
 - klasa 6 – hasła: „Przetwarzaj i przerabiaj, wykorzystuj materiały, nie marnuj, nie kupuj – zero waste”;
 - klasa 7 – hasła: o zasobach na Ziemi i zagrożonych, ginących gatunkach roślin, zwierząt, o wyczerpywaniu się zasobów wody pitnej, cele zrównoważonego rozwoju ONZ; przygotowanie ulotek;
 - klasa 8 – zajęcia pt. „Jak chronić przyrodę? Jak wdrożyć cel zrównoważonego rozwoju ONZ?” oraz przygotowanie transparentów.
- **Konkurs plastyczny dla uczniów klas 4–6 pod hasłem „Aktywna szkoła z klimatem – dbajmy o naszą planetę”:**

Celem konkursu było promowanie postawy ekologicznej i proklimatycznej wśród uczniów szkoły podstawowej. Plakaty były wykonane w formacie A3, techniką rysunku i kolażu. Prace uczniów zostały poprzedzone krótkimi rozmowami na temat klimatu, smogu, zanieczyszczenia środowiska i jego ochrony.

Autorzy prac poruszyli ważne zagadnienia, takie jak: ocieplenie klimatu, wykorzystanie energii odnawialnej, segregacja śmieci, niemarnowanie żywności, ograniczenie palenia śmieci w piecach, oszczędzanie energii i wody, niezaśmiecanie oceanów i innych zbiorników wodnych, promocja zasady zero waste oraz jazdy na rowerze zamiast samochodem. Na zakończenie odbył się wernisaż prac konkursowych.

Ziemia to kropka pod znakiem zapytania

[Stanisław Jerzy Lec]

Szkoła Podstawowa w Dubinie

Opiekunowie: Anna Kaczmarek, Anna Wrzeszcz

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENI: SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

Celem debaty pt. „Mamy głos w sprawie ochrony klimatu” było zwrócenie uwagi mieszkańców gminy Jutrosin na problem smogu i zmian klimatycznych. W tym zakresie przeprowadziliśmy i nagraliśmy wywiady z mieszkańcami okolicznych wsi oraz władzami gminy na temat: „Co robimy i co jeszcze możemy zrobić, aby powietrze na terenie gminy Jutrosin było czyste?”. Podczas spotkania zaprezentowaliśmy film z wypowiedziami mieszkańców gminy oraz przygotowaną prezentację, które stały się początkiem dyskusji między uczestnikami spotkania. Przeprowadzona debata pozwoliła nam na wysnucie wniosku, że warto podjąć wyzwanie, zmienić podejście i zaangażować się w ochronę klimatu.

OPRACOWALIŚMY KODEKS Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI:

Postulaty antysmogowe i proklimatyczne stworzyliśmy w grupach focusowych, bogatsi o wiedzę ze zorganizowanej debaty. W wyniku wspólnej pracy, wypracowaliśmy 6 postulatów, które spisane w kodeks zostały przekazane władzom Miasta i Gminy Jutrosin:

- ▶ Zorganizować warsztaty dla mieszkańców poszczególnych miejscowości na terenie naszej gminy, dzięki którym podniesie się świadomość społeczeństwa na działania proklimatyczne i antysmogowe.
- ▶ Proponujemy rozbudowanie sieci ścieżek rowerowych na terenie gminy w celu ochrony środowiska i zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców; szczególnie na odcinku Dubin – Borek, Dubin – Szkaradowo, Szkaradowo – Jeziora.
- ▶ Mniej betonu, więcej zieleni. Niech każdy posadzi swoje drzewo.
- ▶ Przeprowadzać kontrole sprawdzające, czym palą mieszkańcy w piecach.
- ▶ Więcej koszy przy ścieżkach rowerowych z przeznaczeniem na segregację.
- ▶ Postawić pojemniki do segregacji małych elektrośmieci, a duże gabaryty zbierać częściej.

ZREALIZOWALIŚMY DWA DODATKOWE DZIAŁANIA:

▶ Akcja sadzenia drzew wokół szkoły:

Akcja została zorganizowana i zrealizowana we współpracy z Nadleśnictwem Krotoszyn (Oddział Szymonki) oraz Kołem Łowieckim „Wielki Bór”. Przy szkole, wokół boiska szkolnego zostało posadzonych 7 młodych kasztanowców.

Dzięki temu działaniu nasze boisko sportowe zyska w przyszłości cień, poprawimy z biegiem czasu jakość powietrza, zamieszkają wokół nas kolejne ciekawe gatunki ptaków i nigdy nie spóźnimy się na maturę 😊.

► **Prezentacja ekologiczna „Jak uratować las?”:**

Przygotowaliśmy i wystawiliśmy przedstawienie teatralne, słowno-muzyczne o tematyce ekologicznej pt. „Jak uratować las?”. Przedstawienie traktowało o zaśmiecaniu lasów przez ludzi, a także działaniach, jakie można przedsięwziąć, aby zapobiec zanieczyszczeniom. Uczniowie odgrywali role śmieci oraz drzew. Kostiumy, w których wystąpili, przygotowywali wspólnie z rodzicami. Zwieńczeniem spektaklu była wspólnie wykonana „Piosenka ekologiczna”. Spektakl został zaprezentowany przed społecznością szkolną i przedszkolną podczas dnia otwartego szkoły.

***Cieszymy się, że jesteśmy na tym świecie, jesteśmy z nim związani
niezliczonymi niemi, które rozciągają się od ziemi do gwiazd***
[Rabindranath Tagore]

Szkoła Podstawowa im. A. Cieszkowskiego w Kicinie

Opiekun: Anna Sikora

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENI: SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

Szkoła przyjęła temat debaty oksfordzkiej: „Mikrodziałania w walce ze zmianami klimatu. Warto czy nie warto je podejmować?”.

Uczniowie przygotowujący się do debaty przeprowadzili wywiad środowiskowy wśród lokalnych gospodarzy na temat wpływu zmian klimatycznych na jakość i ilość upraw.

STWORZYLIŚMY KODEKS Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI:

Wprowadzeniem do tego działania było omówienie zagadnień związanych ze smogiem, wypalaniem lasów, segregacją śmieci, wymianą starych kotłów na gazowe. Uczniowie klas ósmych i siódmych zapoznali się z tymi tematami w ramach lekcji biologii, geografii oraz chemii. Uczniowie klas młodszych omawiali powyższe tematy na lekcjach wychowawczych ze swoimi wychowawcami. Następnie dzieci układały hasła, które wydawały im się ważne i ciekawe. Spośród dużej liczby pomysłów uczniowie wybrali kilkanaście i ułożyli swój szkolny kodeks, który został wydrukowany i oprawiony w antyramie.

POSTULATY:

- ▶ Nie pal w piecu byle czym, bo zatrujesz nas tym.
- ▶ Tyle zysku, ile odzysku.
- ▶ Wypalanie lasów to śmiertelna gra.
- ▶ Nie pal śmieci, bo smog leci.
- ▶ Czyste powietrze w naszych rękach.
- ▶ Wymień piec na gazowy, wtedy świat będzie zdrowy.
- ▶ Mniej smogu, więcej czystego powietrza.
- ▶ Seniorzy, rodzice i dzieci – segregujcie śmieci.
- ▶ Mimo srogiej zimy w piecu kopciuchu nie palimy.
- ▶ Nakręć się na pomaganie, bo to Ziemi ratowanie.
- ▶ Zmieniajcie kopciuchy na piece gazowe i pomóżcie naszej przyrodzie.
- ▶ Nie pal w lesie śmieci, bo to szkodzi zwierzętom i ludziom.
- ▶ Dbajmy o Ziemię, niech oddycha.
- ▶ Daj Ziemi odpocząć.
- ▶ Pomagamy Ziemi.

- ▶ Zabierz swoją siatkę i chroń Ziemię Matkę.
- ▶ Nie pal śmieci, bo zatruwasz dzieci.
- ▶ My uratujemy Ziemię.

ZREALIZOWALIŚMY DWA DODATKOWE DZIAŁANIA:

▶ **Konkurs plastyczny propagujący postawy proklimatyczne i antysmogowe:**

W konkursie wzięły udział dzieci z klas od pierwszej do siódmej. Kreatywne prace plastyczne odnosiły się do tematyki zmian klimatu. Poprzez udział w konkursie wzmocniło się zamiłowanie do poszanowania przyrody, zainteresowanie przedmiotami przyrodniczymi związanymi ze zmianami klimatu i przeciwdziałanie skutkom zanieczyszczenia środowiska.

▶ **Ekologiczny Przemarsz przez Kicin, aby zwrócić uwagę mieszkańców na problem smogu i zmiany klimatu:**

Uczniowie wszystkich klas przygotowali wraz z wychowawcami transparenty i plakaty z hasłami utworzonymi na lekcjach geografii i biologii oraz wiedzy o społeczeństwie. Barwny pochód wzbudzał zainteresowanie napotykanym osób. Kolorowe transparenty z ekologicznymi hasłami miały motywować mieszkańców do ekologicznych zachowań i niespalania śmieci w domowych piecach. Uczniowie uczestniczący w przemarszu wykrzykiwali hasła, aby ich usłyszano i zauważono.

***Patrzeć na piękno przyrody jest pierwszym krokiem
do oczyszczenia umysłu***
[Albert Einstein]

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Krzyżu Wielkopolskim

Opiekun: Agnieszka Nawojczyk

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENI: SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

Podstawą był temat „Mój styl życia a zmiany klimatu”, czyli co jest ważne i co chcemy poruszyć w rozmowie z innymi. Uczestnikami jednogodzinnej debaty byli uczniowie klas ósmych oraz pierwszej klasy liceum.

CELE DEBATY:

- Zwiększenie wiedzy na temat zjawisk związanych ze zmianami klimatu.
- Zrozumienie przyczyn zachodzących wokół nas zmian.
- Dostrzeżenie związku między codziennymi nawykami używania energii a zmianami klimatu.
- Dyskusja o największych wyzwaniach współczesnego świata i współodpowiedzialności.
- Poszukanie własnych alternatywnych sposobów zmian obecnej sytuacji.
- Przekonanie osób mających inne poglądy.
- Wstępem do debaty była prezentacja filmu: „Przyczyny i skutki zmiany klimatu”
<https://youtu.be/2HoyXPX0ohc>

Teza: Od działań jednostki nic nie zależy.

Pytania pomocnicze: Czy mamy wpływ na zmiany klimatu? W jakim stopniu i w jaki sposób wpływamy na klimat?

STWORZYLIŚMY KODEKS Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI:

LISTA POSTULATÓW:

- ▶ Dokonanie termomodernizacji okien, dachu i ścian.
- ▶ Prowadzenie segregacji śmieci w domach, szkołach i innych instytucjach.
- ▶ Korzystanie z odnawialnych źródeł energii.
- ▶ Wymiana systemów grzewczych na kotły klasy 5 oraz stosowanie ekologicznego opału.
- ▶ Wyłączanie świateł oraz sprzętu elektronicznego po wyjściu z pomieszczenia.
- ▶ Stosowanie żarówek energooszczędnych.
- ▶ Ograniczenie korzystania z samochodu i zamiana go np. na rower.
- ▶ Korzystanie z transportu publicznego.
- ▶ Stosowanie wydajnych filtrów kominowych w zakładach przemysłowych.

- ▶ Monitorowanie poziomu zanieczyszczeń powietrza i regularne informowanie o nim mieszkańców.
- ▶ Posadzenie drzew i roślin.

ZREALIZOWALIŚMY DWA DODATKOWE DZIAŁANIA:

- ▶ **Uczennice klasy 8 stworzyły wideoklip propagujący postawy proklimatyczne i/lub antysmogowe pod tytułem „Wszyscy działamy i o klimat dbamy”.**

Ma on na celu uświadomić i zachęcić wszystkich do włączenia się we wszelkie akcje związane z poprawą klimatu. Wideoklip przedstawia przyczyny i skutki, jakie niesie ze sobą katastrofa klimatyczna. Jak działanie gazów cieplarnianych, czyli ciągłe nasycenie atmosfery, przyczynia się do zmian klimatu? Dlaczego wzrost temperatury na powierzchni Ziemi prowadzi do topnienia lodowców, a co za tym idzie – podniesienia poziomu oceanów?

Link do wideoklipu: kanał Youtube projektu „Aktywna szkoła z klimatem i zdrową atmosferą”: „Wszyscy działamy i o klimat dbamy” Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Krzyżu Wlkp. <https://www.youtube.com/watch?v=3WTs4IP5qOI>

- ▶ **Konkurs plastyczny propagujący postawy proklimatyczne i antysmogowe:**

Konkurs odbył się pod hasłem „Wszyscy działamy i o klimat dbamy” i był skierowany do uczniów klas od czwartej do ósmej. Jego głównym celem było zwrócenie uwagi na pogłębiającą się katastrofę klimatyczną na Ziemi. Uczniowie zdobyli wiedzę na temat zanieczyszczenia atmosfery, poznali sposoby ograniczania smogu oraz w jaki sposób mogą działać, aby poprawić klimat. Prace konkursowe były podsumowaniem akcji szkolnych związanych z Dniem Ziemi. W konkursie uczestniczyło 50 osób.

Choćbyś naturę widłami wypędział, ona i tak powróci

[Horacy]

Szkoła Podstawowa nr 1 w Mosinie

Opiekun: Ewa Szcześniak-Młody

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENI: SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

Odbyła się dyskusja panelowa pt. „Zanieczyszczenie powietrza i jego wpływ na nasze życie i zdrowie”.

STWORZYLIŚMY KODEKS Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI:

Celem było wskazanie działań antysmogowych i proklimatycznych społeczności szkolnej, ich rodzicom i bliskim, organom samorządowym i Radzie Rodziców. Postulaty kodeksu były skierowane również do uczniów naszej szkoły, ich rodziców, sąsiadów i znajomych.

DZIAŁANIA PROKLIMATYCZNE:

- ▶ Ochrona lasów i sadzenie drzew.
- ▶ Oszczędzanie energii elektrycznej.
- ▶ Wymiana żarówek na energooszczędne.
- ▶ Kupowanie urządzeń elektrycznych wysokiej klasy energetycznej.
- ▶ Wybieranie transportu przyjaznego środowisku.
- ▶ Korzystanie z transportu publicznego.
- ▶ Oszczędzanie papieru.
- ▶ Drukowanie dwustronnie.
- ▶ Zbieranie makulatury.
- ▶ Świadome robienie zakupów.
- ▶ Zabieranie ze sobą torby wielokrotnego użytku.
- ▶ Ograniczanie powstawania odpadów.
- ▶ Oszczędzanie wody, zakręcanie kranu.
- ▶ Opracowanie i wprowadzenie programów na rzecz ochrony klimatu.

POSTULATY W KODEKSIE ANTYSMOGOWYM:

- ▶ Nie spalaj śmieci – segreguj je i kompostuj.
- ▶ Ocieplaj budynek – obniża to koszty zużycia prądu i gazu.
- ▶ Stosuj ekologiczne ogrzewanie, np. pompy ciepła.
- ▶ Walcząc ze smogiem, sadź rośliny.
- ▶ Ogranicz korzystanie z pojazdów z silnikiem diesla.
- ▶ Stosuj odnawialne źródła energii.

- ▶ Używaj opału dobrej jakości.
- ▶ Nie bądź obojętny, gdy ktoś pali śmieci.
- ▶ Uświadamiaj innych o problemie smogu.

ZREALIZOWALIŚMY DWA DODATKOWE DZIAŁANIA:

▶ **Konkurs plastyczny pt. „Zanieczyszczenia powietrza NIE – ochrona przyrody”**

Konkurs polegał na stworzeniu dwustronnej zawieszki w formacie A5 z przesłaniem ekologicznym. Z jednej strony napis: Nie – zanieczyszczeniom powietrza, a z drugiej strony: Tak, chcemy ocalić Ziemię. Wyłoniliśmy 5 najciekawszych prac i wręczyliśmy nagrody.

▶ **„Smog czy Smoczek” – konkurs na teatryk kamishibai dla dzieci z klas młodszych.**

Celem nadrzędnym zarówno dla dzieci młodszych, jak i starszej młodzieży było sprowokowanie dyskusji na temat odpowiedzialności każdego z nas za stan przyrody na naszej planecie. Wskazanie prostych codziennych czynności mogących zmienić stan jakości powietrza, którym oddychamy.

Uczniowie stworzyli bajkę i bohaterów, wykonując rysunki. Bohaterami wymyślonych bajek były postacie ze Shreka, z bajki o Mysze Miki czy z bajki o Smerfach. Premiera teatryku odbyła się podczas szkolnych obchodów Dnia Ziemi.

Człowiek przez wieki ujarzmił przyrodę, uzyskując z niej zasoby niezbędne do tworzenia nowych cywilizacji. I oto nastąpiły czasy, kiedy w wielu regionach kuli ziemskiej pod naciskiem człowieka przyroda zaczęła ustępować, cofać się, a nawet ginąć

[N. Fiedorenko]

Szkoła Podstawowa nr 82 im. Kornela Makuszyńskiego w Poznaniu

Opiekun: Marta Balcerowicz

ZREALIZOWALIŚMY DZIAŁANIA:

► Akcja „Sadzimy drzewa”:

Akcja sadzenia drzew została zorganizowana we współpracy z Działem Wolontariatu firmy Bridgestone oraz Leśnictwem Drapałka. W sumie zasadziliśmy pół hektara lasu, około 2500 dębów! Dzięki aktywnemu uczestnictwu w tej akcji zarówno dzieci, jak i dorośli mieli okazję się przekonać, jak wiele pracy trzeba włożyć, aby naprawić szkody powstałe wskutek szkodliwej działalności człowieka.

► Szkolny konkurs plastyczny: „Niech każdy dzień będzie Dniem Ziemi”:

Szkolny konkurs plastyczny zorganizowaliśmy wśród uczniów klas 1–8. Odbył się we współpracy z Radą Osiedla Stare Miasto w kategoriach: indywidualnej oraz klasowej. Jego celem było podniesienie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza oraz degradacji środowiska naturalnego.

Jedząc mięso, ponosimy odpowiedzialność za zmiany klimatu, zniszczenie naszych lasów oraz zatrucie powietrza i wody. Prosty akt zostania wegetarianinem wpłynie na zdrowie naszej planety

[Thich Nhat Hanh]

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Michała Drzymały w Brzostowie

Opiekun: Roman Jasiński

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ W SZKOLE DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENIA SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

W debacie skupiono się na problemie wprowadzenia zmian w polskiej edukacji w zakresie rozpowszechniania wiedzy i kształtowania postaw młodzieży wobec nasilania się zjawiska zmiany klimatu. Teza brzmiała: W szkołach w Polsce powinien być realizowany osobny przedmiot dotyczący zmian klimatu.

W debacie wzięły udział zespoły uczniów z miejscowej szkoły oraz I Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Pile. Debacie przysłuchiwało się szerokie grono młodzieży i nauczycieli oraz zaproszonych gości – przedstawiciele lokalnych społeczności. Po stronie „propozycji” byli uczniowie z Brzostowa, a po stronie „opozycji” młodzież z Piły. Obie strony potrafiły trafnie motywować swoje tezy, zachowując przy tym kulturę słowa. Po debacie rozgorzała ożywiona dyskusja.

Zaproszeni goście:

- przedstawiciele I LO im. Marii Skłodowskiej-Curie w Pile,
- pracownicy obsługi szkoły: intendentka zaopatrująca w niezbędne surowce i produkty spożywcze, kucharki przygotowujące posiłek (obiad), panie sprzątające pomagające w przygotowaniu sali (auli) oraz porządkowaniu jej po spotkaniu,
- troje nauczycieli koordynujących przygotowanie cateringu i obsługę stołu przez uczniów,
- troje nauczycieli w roli obserwatorów debaty,
- burmistrz Miasta i Gminy Miasteczko Krajeńskie,
- specjalista referatu ds. ochrony środowiska w Urzędzie Miasta i Gminy w Miasteczku Krajeńskim,
- przewodniczący Rady Miasta i Gminy Miasteczko Krajeńskie,
- przedstawicielka LGD „Krajna nad Notecią”, członek Rady ds. Wyboru Projektów,
- przewodnicząca Rady Rodziców przy ZSCKR w Brzostowie,
- dyrektor Nadnoteckiego Instytutu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Pile,
- leśniczy Leśnictwa Łobzonka w Nadleśnictwie Złotów, absolwent tej szkoły,
- przedstawiciel Kcyńskiego Alertu Smogowego.

Goście podjęli ożywioną dyskusję dotyczącą zarówno tezy debaty, jak i bardziej ogólnych spraw ochrony środowiska, głównie smogu – przedstawili swoje stanowisko

(w większości popierające tezę), odpowiadali na pytania ze strony debatantów. Była mowa o wpływie smogu na zdrowie, o sposobach prawidłowego spalania drewna ograniczającego dymienie, o roli szkół i innych organizacji w edukacji proekologicznej.

STWORZYLIŚMY KODEKS Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI: Młodzież realizująca to zadanie skupiła się na smogu jako zjawisku, które jest możliwe do załagodzenia w stosunkowo krótkim czasie poprzez działania lokalnych władz. Kodeks w formie treści opatrzonej grafikami oraz pismo przewodnie zostały skierowane do władz gminy.

KODEKS ZAWIERA 3 KLUCZOWE POSTULATY:

- ▶ Kontynuujemy badania powietrza za pomocą MOBILNYCH PŁUC!
- ▶ Zainstalujemy stacjonarny miernik bieżącego stanu powietrza z elektroniczną tablicą informacyjną!
- ▶ Propagujemy wymianę kopciuchów na czyste źródła ciepła!

ZREALIZOWALIŚMY DWA DZIAŁANIA DODATKOWE:

- ▶ **Przeprowadzenie wywiadu przez uczniów z przedstawicielem Miasta i Gminy Miasteczko Krajeńskie:**

Wywiad na temat zmian klimatu i smogu z przewodniczącym Rady Miasta i Gminy Miasteczko Krajeńskie przeprowadzili młodzi reporterzy. Pan Przewodniczący przyznał, że problem jest niepokojący, wyjaśnił jego przyczyny i określił, jakie działania są i będą w tym zakresie podejmowane przez lokalne władze.

ZAGADNIENIA DO WYWIADU:

- Czy istnieje problem smogu na terenie gminy? Czy skutki zmian klimatu są zaważalne?
- Rola szkół, organizacji pozarządowych, organów gminy w edukacji proekologicznej (dotyczy dzieci, młodzieży i dorosłych).
- Mobilne płuca – efekty badania? Powaga problemu. Wpływ akcji na świadomość mieszkańców.
- Na terenie gminy pracuje jeden wiatrak. Czy może ich być więcej w kontekście ostatnich zmian prawa?
- W jakim stopniu rozwijająca się na terenie gminy fotowoltaika wpływa na stan środowiska (panele dachowe użytkowników prywatnych, farmy fotowoltaiczne)? Z jakich funduszy jest finansowana? Jakie są jej zalety/wady ekonomiczne?

- Sprawa kopciuchów – czy są prowadzone inwentaryzacje, plany i zachęty na ich wymianę?
- Problem z zagospodarowaniem śmieci – dlaczego pojawiają się miejsca nielegalnego ich wyrzucania? Sprawa utylizacji odpadów rolniczych (siatka, folia do owijania bel i inne).
- Kanalizacja w gminie – jaki jest obecny zakres, plany na rozbudowę sieci?
- Poglądy na temat planowanego zakazu produkcji aut spalinowych po 2035 roku.

► **Konkurs plastyczny propagujący postawy proklimatyczne i antysmogowe:**

Celem konkursu plastycznego było propagowanie postaw proklimatycznych i antysmogowych oraz rozwijanie umiejętności twórczych i warsztatu plastycznego uczestników konkursu.

Uczestnicy świetnie wpisali się w temat, przedstawiając do oceny swoje prace pełne walorów artystycznych, a jednocześnie pobudzające widza do refleksji nad zagrożeniami współczesnego świata. Wszystkie prace konkursowe zostały przekazane do obejrzenia szkolnej społeczności w postaci miniwystawy pokonkursowej.

Jesteśmy ostatnim pokoleniem z prawdziwą szansą na uratowanie świata

[Laurence Overmire]

Zespół Szkół Mechanicznych im. Komisji Edukacji Narodowej w Poznaniu

Opiekun: Paulina Michalak-Piotrowska

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENI: SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

Podjęliśmy się organizacji oraz przeprowadzenia publicznej debaty po lekcjach pt. „Pro-eko – a może ściema”, dotyczącej tego, w jaki sposób zmiany klimatu wpływają na nasze życie. Zwolennicy ograniczenia „konsumpcyjnych zapędów” i osoby, które ponad wszystko cenią wolność i nie zamierzają w żaden sposób się ograniczać, spierały się w walce na poglądy m.in. w następujących zagadnieniach: Samochody spalinowe czy elektryczne?, Czym palić w piecu?, Jeść mięso czy być wege?

Opracowaliśmy kodeks z postulatami antysmogowymi i proklimatycznymi:

Kodeks powstał w wyniku „burzy mózgów”, podczas zajęć dotyczących zmian klimatu i smogu. Pracowaliśmy nad stworzeniem postulatów, odnosząc się do zagadnienia: „Co może zrobić miasto Poznań, aby zmienić klimat miasta?”.

STWORZYLIŚMY KODEKS W FORMIE PLAKATU ZAWIERAJĄCY 7 ISTOTNYCH, ALE PROSTYCH I OCZYWISTYCH POSTULATÓW:

- ▶ Więcej ładowarek dla aut elektrycznych.
- ▶ Więcej śmietników na terenie miasta Poznania.
- ▶ Zwiększenie infrastruktury ścieżek rowerowych.
- ▶ Nakładanie większych kar za kopciuchy.
- ▶ Więcej paneli fotowoltaicznych na budynkach miejskich.
- ▶ Więcej zieleni w Poznaniu, nie chcemy betonowego miasta.
- ▶ Poidła dla ptaków w różnych częściach miasta.

ZREALIZOWALIŚMY DWA DODATKOWE DZIAŁANIA:

- ▶ **Konkurs plastyczny propagujący postawy klimatyczne i antysmogowe:**

Prace konkursowe dotyczyły zmian klimatu, smogu, a także edukacji klimatycznej. Wygrały 3 prace plastyczne pt. „Co dymi i truje, powietrze nam marnuje”, „There is no planet B”, „To jedyny dom, jaki mamy”.

- ▶ **Przemarsz przez miejscowość, aby zwrócić uwagę mieszkańców na problem smogu i zmian klimatu – „Strajk Klimatyczny w Zespole Szkół Mechanicznych”.**

Chcąc zwrócić uwagę na problem smogu i zmian klimatycznych i zainteresować tą kwestią także inne osoby i środowiska, zdecydowaliśmy się przygotować plakaty i transparenty i wyjść z nimi poza mury szkoły. Zorganizowaliśmy marsz ulicami Dębca, aby pokazać poznaniakom, którzy mieszkają w okolicy naszej szkoły, jakie są nasze postulaty. Dzięki temu działaniu alarmistyczne treści raportu specjalnego IPCC z 2018 roku przebiły się do przestrzeni publicznej naszej szkoły oraz otoczenia.

***Nasz obowiązek wobec ogółu, w tym dla nienarodzonych pokoleń,
każe nam powstrzymać dzisiejszą mniejszość od marnowania
dziedzictwa tych nienarodzonych pokoleń.***

***Ruch na rzecz ochrony dzikiej przyrody i większy ruch na rzecz ochrony
wszystkich naszych zasobów naturalnych są zasadniczo demokratyczne
pod względem ducha, celu i metody***

[Theodore Roosevelt]

Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika w Koninie

Opiekunowie: Dorota Walczak, Mateusz Kowalski

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENI: SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

W debacie na temat smogu i zmian klimatycznych wzięło udział ponad 58 uczestników – uczniów i uczennic klas II i III Technikum Ochrony Środowiska.

Przedstawiane argumenty oraz dyskusja toczyła się w ramach czterech obszarów:

- Zmiany klimatu stają się faktem.
- Smog i zanieczyszczenia powietrza jako przyczyna zmian klimatu.
- Konsekwencje globalnych zmian klimatu.
- Przewidywania na przyszłość.

Przeprowadzenie debaty pozwoliło na zwiększenie świadomości i na refleksję, co można jeszcze zrobić w swoim otoczeniu, żeby zmniejszyć skutki zmian klimatycznych czy smogu.

OPRACOWALIŚMY KODEKS Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI:

Kodeks powstał w wyniku organizacji debaty na temat smogu i zmian klimatycznych, w oparciu o wnioski wypracowane podczas tego spotkania.

SPOŚRÓD WIELU POMYSŁÓW WYBRALIŚMY 9 NAJWAŻNIEJSZYCH POSTULATÓW ANTYSMOGOWYCH I PROKLIMATYCZNYCH:

- ▶ Comiesięczna kontrola segregacji odpadów przez urzędników.
- ▶ Tworzenie zielonych korytarzy w miastach.
- ▶ Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach i uczulanie na temat klimatu.
- ▶ Nagłaśnianie przez media rzeczywistych problemów klimatycznych w celu zwiększenia świadomości obywateli.
- ▶ Wprowadzenie ekologicznych rozwiązań, które ograniczają produkcję i zużycie plastiku.
- ▶ Budowa elektrowni atomowych.
- ▶ Inwestowanie w środki transportu ecofriendly.
- ▶ Dofinansowanie do wymiany pieców węglowych.
- ▶ Zmniejszenie zużycia paliw kopalnych.

ZREALIZOWALIŚMY DWA DODATKOWE DZIAŁANIA:**► Akcja sadzenia drzew:**

Na terenie miejscowości Licheń Stary, we współpracy z Nadleśnictwem Konin, wzięliśmy udział w akcji sadzenia siewek buka. Posadziliśmy ok. 1500 sztuk drzew, które w przyszłości stworzą las – ostoję dla zwierząt leśnych oraz dla człowieka. Akcja miała wymiar edukacyjny – zapoznaliśmy się z funkcjonowaniem ekosystemów leśnych. Dowiedzieliśmy się, jaka jest rola i znaczenie drzew w życiu człowieka. Poznaliśmy także pracę leśniczych i działalność nadleśnictwa.

► Konkurs o odnawialnych źródłach energii:

Zorganizowaliśmy konkurs o odnawialnych źródłach energii, w którym udział wzięło 38 uczniów, z nagrodami dla trzech pierwszych miejsc. Konkurs odbył się w formule on-line i miał charakter testowy. Pytania konkursowe dotyczyły zagadnień związanych z OZE, smogiem, zmianami klimatycznymi, konsekwencjami spalania paliw kopalnych oraz kryzysem klimatycznym.

Kiedy pszczoła zniknie z powierzchni Ziemi, człowiekowi pozostaną już tylko cztery lata życia. Skoro nie będzie pszczoł, nie będzie też zapylania. Zabraknie więc roślin, potem zwierząt, wreszcie przyjdzie kolej na człowieka
[Albert Einstein / Karol Darwin]

Zespół Szkół Przyrodniczych w Poznaniu

Opiekunowie: Izabela Narożna, Ewelina Ostry

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZILIŚMY DEBATĘ DOTYCZĄCĄ ZAGADNIENÍ SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

Debatę zorganizowaliśmy pod hasłem „Przekonaj Janusza, że smog go poddusza”. Uczestnik debaty, Janusz, przedstawiał swoje poglądy na temat zmian klimatu. Argumenty były konfrontowane z faktami i danymi prezentowanymi przez gościa specjalnego debaty, eksperta w dziedzinie zmian klimatu i propagatora odnawialnych źródeł energii profesora Bogdana Chojnickiego. Debata koncentrowała się wokół tematów związanych z funkcjonowaniem/likwidacją kopalni węgla kamiennego, produkcją samochodów elektrycznych, a także zużycia, zanieczyszczania i retencjonowania wody. Uczniowie, którzy aktywnie włączyli się w dyskusję w ramach debaty, zgodzili się, że należy wspólnie działać na rzecz naszej planety i mogą to być małe, ale zauważalne zmiany. Każdy, nawet najmniejszy, krok jest krokiem w dobrą stronę.

OGŁOSILIŚMY KONKURS DLA UCZNIÓW, KTÓREGO CELEM BYŁO STWORZENIE KODEKSU Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI:

Spośród nadesłanych prac wybrano jedną – najlepszą, którą przekazano do władz miasta Poznania.

ZAWIERA ONA 13 POSTULATÓW, W KTÓRYCH MŁODZI MIESZKAŃCY POZNANIA DOMAGAJĄ SIĘ RESPEKTOWANIA ISTNIEJĄCYCH UCHWAŁ ANTYSMOGOWYCH, UCHWALENIA I WPROWADZENIA KOLEJNYCH REGULACJI:

- ▶ Całkowicie zakazać spalania na terenie miasta Poznania węgla i silnie rakotwórczych odpadów węglowych.
- ▶ Podjęcia działań w celu pozyskania odpowiednich środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska oraz funduszy unijnych na rzecz termomodernizacji budynków, wymiany pieców na paliwa stałe oraz programów osłonowych w zakresie dopłat do wyższych kosztów ogrzewania innego niż węglowe.
- ▶ Należy postawić na edukację właściwego spalania paliw; wymiana urządzeń bez edukacji nie rozwiąże problemu niskiej emisji.
- ▶ W pierwszej kolejności władze miejskie powinny zająć się likwidacją pieców na paliwa stałe w budynkach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie szkół, przedszkoli i szpitali.

- ▶ Zamontować kolejne czujniki pyłów zawieszonych w pobliżu szkół, przedszkoli, placów zabaw, siłowni plenerowych.
- ▶ Rozszerzyć dostęp do szerszej informacji o jakości powietrza – dodając wskaźniki jakości powietrza do prognozy pogody na smartfonach, publikować informacje w lokalnej telewizji, radiu, na tablicach informacyjnych na przystankach komunikacji miejskiej, przy szkołach, przedszkolach.
- ▶ Monitorować niską emisję za pomocą dronów i przeprowadzić więcej kontroli w okresie grzewczym.
- ▶ Stworzyć system szybkiego powiadamiania i reagowania – np. przez straż miejską – na zauważone przez mieszkańców nieprawidłowości.
- ▶ Zwiększyć kontrolę emisji spalin na głównych ulicach miasta, ulicach wjazdowych do Poznania, szczególnie w godzinach szczytu komunikacyjnego.
- ▶ Wprowadzić promocję dla korzystających z komunikacji publicznej i rowerów i więcej dni bez samochodu.
- ▶ Montować więcej ładowarek elektrycznych zasilanych z paneli fotowoltaicznych dla jednośladów.
- ▶ Wprowadzić zakaz zabudowy tzw. korytarzy powietrznych i planować rozwój miasta oraz gospodarowanie przestrzenią w taki sposób, aby umożliwić naturalne przewietrzanie miejskich przestrzeni.
- ▶ Powstrzymać dalszą betonozę miasta; zainicjować budowę systemów przyrodniczych, które sterują ruchami powietrza wewnątrz miasta. Większe skupiska drzew pozwalają obniżyć temperaturę w mieście nawet o 11 stopni w stosunku do miejsc bez drzew.

ZREALIZOWALIŚMY DODATKOWE DZIAŁANIE:

▶ **Konkurs plastyczny propagujący postawy proklimatyczne i antysmogowe:**

Konkurs miał na celu podsumowanie wiedzy uczniów na temat smogu i zmian klimatu. Łącznie uczniowie wykonali kilkadziesiąt prac, o bardzo różnej tematyce, niezwykle przemyślanych, z jednym najważniejszym przesłaniem: „Musimy dbać o naszą planetę, ponieważ tylko ją jedną jedyną mamy”.

Myśl globalnie, działaj lokalnie

[René Dubos]

Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. Piotra Potworowskiego w Poznaniu

Opiekun: Ewa Grochowska

ZORGANIZOWALIŚMY I PRZEPROWADZALIŚMY DEBATY DOTYCZĄCE ZAGADNIENÍ SMOGU I ZMIANY KLIMATU:

Seria debat o tematyce ekologicznej odbyła się podczas lekcji biologii w klasach 1–4. Przygotowaliśmy pytania, które mogą stanowić inspirację dla innych osób.

Oto przykładowe:

- Jak wygląda sytuacja z paleniem w piecach w Polsce?
- Gdzie możemy znaleźć wiarygodne informacje o smogu i zmianie klimatu?
- Które miasto w Polsce jest najbardziej zanieczyszczone?
- Jak zmieni się świat na przestrzeni 5–10 lat pod wpływem smogu?
- Jakie są skutki zmian klimatycznych w Polsce? Jak można temu przeciwdziałać?
- Jak w codziennym życiu możemy dbać o środowisko?
- Jak zapobiegać globalnemu ociepleniu?

Uczennice i uczniowie mogli utrwalić wiedzę zdobytą w trakcie lekcji z zakresu smogu i zmiany klimatu.

STWORZYLIŚMY KODEKS Z POSTULATAMI ANTYSMOGOWYMI I PROKLIMATYCZNYMI:

- ▶ Nie zaśmiecajmy naszej planety – wszędzie, gdzie jesteśmy w danym momencie, dbajmy o czystość.
- ▶ Odzyskujemy produkty wtórne – szkło, plastik, metale, papier.
- ▶ Oszczędzajmy surowce.
- ▶ Nie marnujmy żywności i wody. Bądźmy EKO na co dzień.
- ▶ Korzystajmy z transportu publicznego w mieście oraz z miejskich rowerów.
- ▶ Zazieleniamy nasze najbliższe otoczenie – w domu, w szkole, na osiedlu.
- ▶ Oszczędzajmy energię na co dzień.
- ▶ Wymieniamy stare piece na nowe.
- ▶ Stosujemy alternatywne źródła energii.
- ▶ Róbmy zakupy w sposób świadomy i przemyślany.
- ▶ Chrońmy lasy.
- ▶ Ocieplamy swoje domy.

***Z orbity Ziemia jest piękna, błękitna,
widać wszystko w cudownych kolorach***
[Miroslaw Hermaszewski]

3. JAK ŻYĆ BARDZIEJ EKOLOGICZNIE?

OTO KATALOG ROZWIĄZAŃ:

KUCHNIA

- ▶ Zapełnianie lodówki i zapasów na bieżąco.
- ▶ Używanie wody z mycia warzyw i owoców do podlewania roślin.
- ▶ Stosowanie wielorazowych pudełek na żywność.
- ▶ Niemarnowanie jedzenia.
- ▶ Gotowanie na dwa dni.
- ▶ Mrożenie nadprogramowego jedzenia.
- ▶ Używanie ściereczek kuchennych zamiast ręczników jednorazowych.
- ▶ Ładowanie zmywarki do pełna.
- ▶ Używanie woreczków strunowych do przechowywania mrozonek (wykorzystywane wielokrotnie).
- ▶ Eko-sprzątanie, czyli stosowanie produktów takich jak: ocet, soda oczyszczona, szare mydło, lub wykonanych samodzielnie środków do czyszczenia.
- ▶ Posiadanie własnego kompostownika.
- ▶ Gotowanie z przykrywką, żeby nie tracić prądu i skrócić czas.
- ▶ Oznaczenie półki w lodówce, gdzie znajduje się żywność z pierwszeństwem zjedzenia.
- ▶ Robienie własnych przetworów.
- ▶ Rozcieńczanie wodą płynu do mycia naczyń.
- ▶ Używanie pojemników po lodach i stoików do przechowywania żywności suchej.
- ▶ Używanie szklanych butelek po sokach do gromadzenia wody do podlewania kwiatów.
- ▶ Czyszczenie ścierką z mikrofibry i wodą.
- ▶ Pieczenie w piekarniku kilku dań równocześnie.
- ▶ Picie wody z kranu.
- ▶ Używanie kubka termicznego i szklanej butelki.
- ▶ Mielenie suchych bułek na bułkę tartą.
- ▶ Używanie metalowych słomek lub mycie plastikowych.
- ▶ Niekupowanie zbędnych gadżetów do kuchni.

ŁAZIENKA

- ▶ Stosowanie kubeczka menstruacyjnego.
- ▶ Branie pryszniców zamiast kąpeli.
- ▶ Zastąpienie chusteczek higienicznych tradycyjnymi (materiałowymi).

- ▶ Zakręcanie kranu przy myciu zębów.
- ▶ Używanie maszynki do golenia z tradycyjnym ostrzem.
- ▶ Przycinanie opakowań po kosmetykach, np. fluidach, i wykorzystywanie wszystkiego do ostatniej „kropli”.
- ▶ Przerabianie starych ubrań na ścierki.
- ▶ Posiadanie energo- i wodoszczędnej pralki.
- ▶ Używanie ciepłej wody po praniu ręcznym do mycia podłóg.
- ▶ Posiadanie kosmetyków w szklanych opakowaniach wielokrotnego użytku.
- ▶ Stosowanie szarego papieru toaletowego z recyklingu.
- ▶ Zostawianie otwartych drzwi w trakcie suszenia włosów lub brania prysznic – dogrzewa przedpokój.
- ▶ Używanie wielorazowych myjek i płatków kosmetycznych.

ZAKUPY

- ▶ Kupowanie żywności od lokalnych rolników, np. owoców, warzyw.
- ▶ Zabieranie na zakupy własnych słoików, małych opakowań i toreb wielokrotnego użytku.
- ▶ Sporządzanie listy zakupów – pomoże to uniknąć zakupu niepotrzebnych produktów.
- ▶ Robienie zakupów „z drugiej ręki”, w tym kupowanie używanych książek, zabawek, ubrań, butów.
- ▶ Używanie rzeczy przekazywanych z pokolenia na pokolenie.
- ▶ Kupowanie lepszych jakościowo rzeczy, żeby wystarczyły na dłużej.
- ▶ Kupowanie (w miarę możliwości) produktów na wagę.
- ▶ W pierwszej kolejności zużywanie żywności o najkrótszym terminie ważności.
- ▶ Do przechowywania suchej żywności używajmy pojemników wielorazowych.
- ▶ Ograniczanie mięsa, zwłaszcza wołowiny.

DOMOWE BIURO

- ▶ Wystawianie e-faktur.
- ▶ Skanowanie zamiast wydruków.
- ▶ Używanie biletów w wersji elektronicznej.
- ▶ Czytanie gazet i czasopism w wersji elektronicznej.
- ▶ Unikanie jednostronnego drukowania.
- ▶ Zbędne kartki używane powtórnie, np. do rysowania.

- ▶ Korzystanie z bibliotek i e-booków.
- ▶ Recykling papieru do pakowania prezentów i ozdobnych torebek.
- ▶ Własnoręcznie robione prezenty.

DOMOWE RÓŻNE, ELEKTRONIKA

- ▶ Energooszczędne świetlówki LED.
- ▶ Gaszenie zbędnego światła.
- ▶ Spacer, rower, komunikacja miejska zamiast jazdy samochodem.
- ▶ Segregacja odpadów.
- ▶ Oddawanie lub wymiana zbędnych rzeczy zamiast wyrzucania.
- ▶ Utrzymanie optymalnej temperatury w domu: 20–21 stopni, a w nocy 19.
- ▶ Dodatkowy koc zamiast przegrzewania pomieszczenia.
- ▶ Palenie w piecu tylko w dozwolony sposób.
- ▶ Recykling drobnych przedmiotów (pudełka po butach do przechowywania, kubeczki plastikowe do trzymania dziecięcych kredek, oklejanie starych segregatorów, puszka jako doniczka itp.)
- ▶ Brak telewizora.
- ▶ Dostosowanie źródeł światła do potrzeb pracowników i domowników.
- ▶ Maksymalne wykorzystywanie światła naturalnego.
- ▶ Kupowanie energooszczędnych sprzętów.
- ▶ Brak dywanów.
- ▶ Używanie zmiotki zamiast odkurzacza.
- ▶ Własnoręcznie szycie ubrań, przerabianie i robótki ręczne.
- ▶ Ekologiczny żwirek dla kota.
- ▶ Akumulatorki zamiast baterii.
- ▶ Oddawanie zużytych leków i elektroniki do specjalnych skupów.
- ▶ Przerabianie starych mebli.
- ▶ Prowadzenie własnego ogródka lub działki.
- ▶ Wizyta u lekarza z listą posiadanych już leków.
- ▶ Używanie zużytych skarpetek jako czyścików do butów.
- ▶ Nieprasowanie pościeli ani ręczników.
- ▶ Oddawanie starych koców i pościeli do schroniska dla zwierząt.

INNE

- ▶ Eko-zachowania w przestrzeni publicznej – nieśmiecenie, gaszenie światła, zakręcanie wody w toaletach, niebranie na zapas papierowych ręczników.
- ▶ Sprzątanie po psie.
- ▶ Korzystanie ze schodów zamiast z windy.
- ▶ Wybieranie chemii gospodarczej przyjaznej dla środowiska.
- ▶ Kupowanie sprzętu AGD oznaczonego literą A (najmniej energochłonny sprzęt).
- ▶ Wyłączanie komputera, telewizora, radia, gdy go nie używamy.
- ▶ Odłączanie ładowarki z gniazdka, jeśli nie ładujemy telefonu.
- ▶ Używanie szczoteczek wykonanych z materiałów biodegradowalnych.
- ▶ Kupowanie ubrań odpowiedzialnie: wybieraj te dobrej jakości, które posłużą Ci długie lata.
- ▶ Nabywanie rzeczy „z drugiej ręki”.
- ▶ Jeśli jakaś rzecz nie jest nam już potrzebna, to zamiast ją wyrzucać, spróbujmy ją oddać lub wymienić na coś nowego. Biermy udział w wyprzedażach i wymienialniach.
- ▶ Czytanie książek i gazet w wersji elektronicznej lub wypożyczenie z biblioteki.
- ▶ Zamiast jazdy samochodem wybieranie komunikacji miejskiej, a jeśli pogoda temu sprzyja, użycie roweru, hulajnogi lub przemieszczanie się pieszo.
- ▶ Jeśli mamy wolne miejsce w samochodzie, zabierzmy dodatkowego pasażera.
- ▶ Niewietrzenie pomieszczeń podczas ogrzewania ich kaloryferami lub włączonej klimatyzacji.
- ▶ Woda po praniu, myciu naczyń czy deszczówka niech będzie wykorzystywana do podlewania kwiatów.
- ▶ Deszczówkę można też użyć do spłukiwania wody w toalecie.
- ▶ Jeśli pogoda temu sprzyja, suszmy pranie na słońcu.
- ▶ Ograniczmy koszenie trawy do niezbędnego minimum.
- ▶ Uprawiajmy w przydomowych ogrodach lub na balkonach własne warzywa i owoce.
- ▶ Zrezygnujmy z jednorazowych kubków na wynos – prosimy obsługę kawiarni o nalanie napoju do naszego własnego kubka.
- ▶ Nie kupujmy zwierząt z hodowli, zaadoptujmy te ze schronisk.
- ▶ Nośmy ze sobą wodę w wielorazowej butelce lub bidonie.
- ▶ Pijmy wodę z kranu i używajmy dzbanka filtrującego.

4. KLIMATYCZNE KALENDARIUM

- 1 STYCZNIA – Światowy Dzień Pokoju
 - 3 STYCZNIA – Dzień Odnowy Ciała i Umysłu
 - 9 STYCZNIA – Dzień Ligi Ochrony Przyrody
 - 10 STYCZNIA – Dzień Obniżania Kosztów Energii
 - 11 STYCZNIA – Dzień Wegetarian
 - 19 STYCZNIA – Światowy Dzień Śniegu
 - 20 STYCZNIA – Międzynarodowy Dzień Akceptacji
 - 23 STYCZNIA – Dzień bez Opakowań Foliowych
 - 28 STYCZNIA – Dzień Redukcji CO₂
 - 31 STYCZNIA – Międzynarodowy Dzień Przytulania
-
- 2 LUTEGO – Światowy Dzień Mokradet (Dzień Bagna)
 - 11 LUTEGO – Międzynarodowy Dzień Kobiet i Dziewcząt w Nauce
 - 17 LUTEGO – Światowy Dzień Kota
 - 25 LUTEGO – Światowy Dzień Powolności
 - 27 LUTEGO – Światowy Dzień Organizacji Społecznych
-
- 3 MARCA – Światowy Dzień Dzikiej Przyrody
 - 5 MARCA – Dzień Doceniania
 - 15 MARCA – Światowy Dzień Praw Konsumenta
 - 15 MARCA – Europejski Dzień Konsumenta
 - 17 MARCA – Światowy Dzień Morza
 - 17 MARCA – Światowy Dzień Snu
 - 18 MARCA – Dzień Słońca i Ziemi
 - 18 MARCA – Światowy Dzień Recyklingu
 - 20 MARCA – Dzień bez Mięsa
 - 20 MARCA – Międzynarodowy Dzień Szczęścia
 - 20 MARCA – Pierwszy Dzień Wiosny (astronomiczny)
 - 21 MARCA – Światowy Dzień Lasu
 - 21 MARCA – Pierwszy Dzień Wiosny (kalendarzowy)
 - 22 MARCA – Światowy Dzień Wody
 - 22 MARCA – Dzień Morza Bałtyckiego
 - 22 MARCA – Dzień Ochrony Bałtyku

23 MARCA – Światowy Dzień Meteorologii
25 MARCA – Godzina dla Ziemi
25 MARCA – Europejskie Dzień Talentów
28 MARCA – Dzień Chwastów
30 MARCA – Międzynarodowy Dzień ZERO WASTE

1 KWIETNIA – Międzynarodowy Dzień Ptaków
5 KWIETNIA – Dzień Leśnika i Drzewiarza
7 KWIETNIA – Światowy Dzień Zdrowia
14 KWIETNIA – Dzień Patrzenia w Niebo
21 KWIETNIA – Światowy Dzień Kreatywności i Innowacji
22 KWIETNIA – Międzynarodowy Dzień Matki Ziemi
25 KWIETNIA – Międzynarodowy Dzień Świadomości Zagrożenia Hałasem

3 MAJA – Dzień Słońca
3 MAJA – Dzień bez Komputera
6 MAJA – Międzynarodowy Dzień Ziół
7 MAJA – Międzynarodowy Dzień Permakultury
9 MAJA – Dzień Sprawiedliwego Handlu
11 MAJA – Dzień bez Śmiecenia
12 MAJA – Międzynarodowy Dzień Zdrowia Roślin
15 MAJA – Dzień Polskiej Niezapominajki
15 MAJA – Dzień Rolnika
16 MAJA – Międzynarodowy Dzień Światła
19 MAJA – Dzień Dojeżdżania Rowerem do Pracy
19 MAJA – Dzień Dobrych Uczynków
20 MAJA – Światowy Dzień Pszczoł
21 MAJA – Światowy Dzień Różnorodności Kulturowej
21 MAJA – Światowy Dzień Rozwoju Kulturalnego
21 MAJA – Europejski Dzień Obszarów Natura 2000
21 MAJA – Dzień Kosmosu
22 MAJA – Dzień Praw Zwierząt
22 MAJA – Międzynarodowy Dzień Różnorodności Biologicznej
24 MAJA – Europejski Dzień Parków Narodowych
26 MAJA – Europejski Dzień Sąsiada

28 MAJA – Światowy Dzień Głodu

31 MAJA – Światowy Dzień bez Tytoniu

3 CZERWCA – Światowy Dzień Roweru

5 CZERWCA – Dzień Ochrony Środowiska

5 CZERWCA – Światowy Dzień Środowiska

9 CZERWCA – Dzień Przyjaciela

10 CZERWCA – Dzień Ziół i Przypraw

12 CZERWCA – Światowy Dzień Sprzeciwu wobec Pracy Dzieci

13 CZERWCA – Światowy Dzień Wellness

13 CZERWCA – Ogólnopolskie Święto Wolnych Książek

15 CZERWCA – Światowy Dzień Wiatru

17 CZERWCA – Światowy Dzień Walki z Pustynnieniem i Suszą

18 CZERWCA – Dzień Zrównoważonej Gastronomii

19 CZERWCA – Dzień Leniwych Spacerów

21 CZERWCA – Pierwszy Dzień Lata (astronomiczny)

22 CZERWCA – Pierwszy Dzień Lata (kalendarzowy)

22 CZERWCA – Światowy Dzień Lasów Deszczowych

26 CZERWCA – Dzień bez Płacenia Gotówką

3 LIPCA – Międzynarodowy Dzień bez Toreb Foliowych

7 LIPCA – Światowy Dzień Czekolady

10 LIPCA – Dzień Niezależności Energetycznej

11 LIPCA – Światowy Dzień Ludności

11 LIPCA – Światowy Dzień Surowej Żywności

12 LIPCA – Światowy Dzień Imprezy

15 LIPCA – Światowy Dzień bez Telefonu Komórkowego

15 LIPCA – Światowy Dzień Umiejętności Młodzieży

17 LIPCA – Światowy Dzień Emoji

20 LIPCA – Dzień Czterookich

20 LIPCA – Dzień Księżycza

24 LIPCA – Święto Papieru

30 LIPCA – Międzynarodowy Dzień Przyjaźni

1 SIERPNIA – Światowy Dzień Internetu

19 SIERPNIA – Światowy Dzień Pomocy Humanitarnej

21 SIERPNIA – Światowy Dzień Optymisty

22 SIERPNIA – Światowy Dzień Długu Ekologicznego

25 SIERPNIA – Dzień Polskiej Żywności

7 WRZEŚNIA – Międzynarodowy Dzień Czystego Powietrza

8 WRZEŚNIA – Dzień Marzyciela

12 WRZEŚNIA – Dzień Uważności

14 WRZEŚNIA – Dzień Walki z Wypaleniem Zawodowym

18 WRZEŚNIA – Światowy Dzień Monitoringu Wody

22 WRZEŚNIA – Europejski Dzień bez Samochodu

23 WRZEŚNIA – Pierwszy Dzień Jesieni (astronomiczny i kalendarzowy)

27 WRZEŚNIA – Światowy Dzień Rzek

1 PAŹDZIERNIKA – Światowy Dzień Uśmiechu

1 PAŹDZIERNIKA – Światowy Dzień Wegetarianizmu

2 PAŹDZIERNIKA – Dzień Empatii

2 PAŹDZIERNIKA – Międzynarodowy Dzień bez Przemocy

4 PAŹDZIERNIKA – Światowy Dzień Zwierząt

5 PAŹDZIERNIKA – Międzynarodowy Dzień Efektywności Energetycznej

10 PAŹDZIERNIKA – Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego, Dzień Gier Planszowych

10 PAŹDZIERNIKA – Światowy Dzień Drzewa

12 PAŹDZIERNIKA – Dzień Bezpiecznego Komputera

13 PAŹDZIERNIKA – Światowy Dzień Zmniejszania Skutków Klęsk Żywiolowych

13 PAŹDZIERNIKA – Międzynarodowy Dzień bez Elektrośmieci

15 PAŹDZIERNIKA – Dzień Naprawy

16 PAŹDZIERNIKA – Światowy Dzień Głodu, Światowy Dzień Żywności

17 PAŹDZIERNIKA – Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem

20 PAŹDZIERNIKA – Międzynarodowy Dzień Krajobrazu

21 PAŹDZIERNIKA – Dzień Owoców i Warzyw

24 PAŹDZIERNIKA – Międzynarodowe Święto Roweru

31 PAŹDZIERNIKA – Światowy Dzień Oszczędzania

31 PAŹDZIERNIKA – Światowy Dzień Miast

5. POLECAJKI. CO WARTO CZYTAĆ I OBSERWOWAĆ, BY POZOSTAĆ W EKO(O)BIEGU?

PODCASTY:

EACH ONE TEACH ONE:

<https://www.eachoneteachone.pl/>

KLIMAT BARTEK CZARKOWSKI:

<https://hubhopper.com/podcast/klimat-ft-bartek-czarkowski/143815>

NIEZŁE ZIÓŁKO:

<https://www.spreaker.com/show/niezle-ziolko>

PODCAST JEST ZIELONO:

<https://jestemzielona.pl/podcast-jest-zielono/>

PODCAST LEPSZY KLIMAT:

<https://open.spotify.com/>

ZIELONY PODCAST – RZYMAN PYTA O KLIMAT:

<https://open.spotify.com/>

PODCAST SMOGLABU:

<https://open.spotify.com/>

ZIOŁOWY PODCAST FIONY:

<https://player.fm/series/muzeum-podkastu-ziolowy-podcast-fiony>

BLOGI, STRONY WWW.

EKO PAULINA GÓRSKA:

<https://paulinagorska.com/>

EKOLOGIA:

<https://www.ekologia.pl/>

EKOLOGICZNIE:

<http://eko-logicznie.com/>

EKOLOGICZNA ULICA:

<https://www.ulicaekologiczna.pl/>

GREEN PROJECTS:

<https://www.green-projects.pl/>

JESTEM ZIELONA:

<https://jestemzielona.pl/>

NAUKA O KLIMACIE:

<https://naukaoklimacie.pl/>

NAUKA. TO LUBIĘ:

<https://naukatolubie.pl/>

OGRANICZAM SIĘ. KASIA WĄGROWSKA:

<https://www.ograniczamsie.com/>

POLSKI ALARM SMOGOWY:

<https://polskialarmsmogowy.pl/>

POLSKIE STOWARZYSZENIE ZERO WASTE:

<https://zero-waste.pl/>

RODZICE DLA KLIMATU:

<http://www.rodzicedlaklimatu.org/>

TERAZ ŚRODOWISKO:

<https://www.teraz-srodowisko.pl/>

WIĘCEJ NIŻ ZDROWE ODŻYWIANIE:

<https://jestemzielona.pl/>

PROFILE NA INSTAGRAMIE, KTÓRE WARTO OBSERWOWAĆ:

DZIENNIKARZ_DLA_KLIMATU

EKO_PAULINAGORSKA

EKOCENTRYCZKA

GREENPROJECTSPL

KASIA_OGRANICZAMSIE

MULDA_TALKS

PANI_OD_ODPADÓW

SYLWIA_MAJCHER_EKO

TERAZ_ŚRODOWISKO

6. NOTATNIK

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Projekt pod patronatem honorowym:

WOJEWODA
WIELKOPOLSKI
MICHAŁ ZIELIŃSKI

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

polSKI
alarm
smogowy

NASK

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

Stowarzyszenie Wspólnota Bona Fide
z Poznania

e-mail: biuro@swbf.org.pl
www.swbf.org.pl

